

Міністерство освіти і науки України
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Факультет мистецтв
Кафедра образотворчого мистецтва

Ольга Каленюк

ХУДОЖНІЙ РОЗПИС ТКАНИН

Методичні рекомендації

Луцьк
2017

УДК 745.52(072)

ББК 85.125.3я73-9

К 17

Рекомендовано до друку науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки (протокол № 8 від 24 травня 2017 року).

Рецензенти:

Лесик О.В. – доктор архітектури, професор, дійсний член Української академії архітектури, завідувач кафедри образотворчого мистецтва факультету мистецтв Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

Абрамюк І.Г. – кандидат архітектури, доцент кафедри дизайну Луцького національного технічного університету

Каленюк О. М.

К17 Художній розпис тканин: Методичні рекомендації до курсу «Художній розпис тканин» / Каленюк Ольга Миколаївна. – Луцьк : , Луцьк: Поліграфічний центр «Друк Формат», 2017. – 16 с.

Методичні рекомендації з курсу «Художній розпис тканин» рекомендовані студентам 6 курсу напряму підготовки «Образотворче мистецтво» розроблені відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістра образотворчого мистецтва і спрямовані на поглиблене вивчення та оволодіння техніками і прийомами розпису на тканині шляхом засвоєння теоретичних знань, виконання практичних вправ та створення художніх творів для фахового опанування даного курсу. Курс спрямований на вивчення творчості українських професійних майстрів і популяризацію художнього розпису як техніки, яка має великі можливості для творчого самовиразу студента, майбутнього митця.

Мета видання – надання методичної допомоги студентам-магістрам у засвоєнні курсу «Художній розпис тканин» напряму підготовки 8.02020501 – «Образотворче мистецтво».

УДК 745.52(072)

ББК 85.125.3я73-9

К 17

© Каленюк О.М. , 2017

© Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, 2017

ЗМІСТ

1. Опис навчального курсу.....	4
2. Пояснювальна записка	4
3. Структура залікового кредиту курсу.....	6
4. Теоретичний курс.....	6
5. Практичний курс.....	7
6. Завдання для самостійної роботи	
6.1. Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу за темами змістових модулів.....	8
6.2. Підготовка до лабораторних робіт.....	9
7. Оцінювання	9
8. Рекомендована література.....	14

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ «ХУДОЖНІЙ РОЗПИС ТКАНИН»

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна
Кількість кредитів 5	Галузь знань: 02 «Культура і мистецтво»	вибіркова
	Напрямок підготовки: 8.02020501 «Образотворче мистецтво»	
Модулів 6	Спеціальність: 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»	Рік підготовки 6
Змістових модулів 6		Семестр 11
ІНДЗ: нема	Освітня програма: «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»	Лекції 10 год.
Загальна кількість годин 150 год.		
Тижневих годин: Аудиторних (11 сем.) консультацій (11, сем.) самостійної роботи (11 сем.)	Освітній ступінь: магістр	Лабораторні 30 год.
		Самостійна робота 100 год.
		Консультації 10 год.
		Форма контролю: 11 – залік.

2. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни “Художній розпис тканин” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістра спеціальності 8.02020501 «Образотворче мистецтво».

Метою викладання навчальної дисципліни “Художній розпис тканин” є поглиблене вивчення розпису на тканині, як одного з найпоширеніших видів сучасного декоративно-прикладного мистецтва.

Завданням курсу є засвоєння сучасних технічних особливостей художнього розпису на тканині і сучасного його трактування в роботах професійних майстрів.

Міждисциплінарні зв'язки: «Декоративно-прикладне мистецтво», «Сучасне образотворче мистецтво України», «Основи декоративного розпису».

Курс спрямований на вивчення творчості українських професійних майстрів і популяризацію художнього розпису як техніки, яка має великі можливості для творчого самовиразу студента, майбутнього митця.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

- сучасні підходи до розуміння художнього розпису тканин як важливої складової сучасного декоративно-прикладного мистецтва; історію художнього розпису;

- особливості тканин різного ґатунку, характеристики сучасних фарб і фарбників;

- сучасні техніки і прийоми розпису на тканині;

- творчість майстрів-професіоналів в техніці художнього розпису тканин.

вміти:

- використовувати можливості сучасних фарб в оздобленні тканин;

- створювати композицію в техніці розпису на тканині для утилітарного твору і декоративного панно;

- оздоблювати різні види тканин використовуючи сучасні техніки і прийоми розпису;

Вивчення курсу «Художній розпис тканин» проходить в тісному зв'язку з курсами «Декоративно-прикладне мистецтво», «Композиція», «Українська і зарубіжна культура».

3. СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ КУРСУ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Усього	у тому числі		
		Лек	Лаб.	Сам.
1	2	3	4	5
Змістовий модуль 1. Сучасні техніки художнього розпису тканин				
Тема 1. Сучасні матеріали у розписі тканин.	6	2	2	6
Тема 2. Творча манера дизайнерів одягу в оздобленні текстильних утилітарних виробів.	44	2	8	34
Змістовий модуль 2. Творчість сучасних професійних художників-батікістів.				
Тема 3. Особливості сучасних технік оздоблення тканин та їх поєднання.	20	2	4	10
Тема 4. Декоративне панно у творчості професійних майстрів-батікістів.	80	4	16	50
Усього годин	150	10	30	100

4. ТЕОРЕТИЧНИЙ КУРС.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЗМІСТОВИХ МОДУЛІВ

Змістовий модуль 1. Сучасні техніки художнього розпису тканин.

Тема 1. Сучасні матеріали у розписі тканин.

Особливості бавовняних, шовкових, сучасних синтетичних тканин. Робота з фактурними тканинами. Сучасні акрилові фарби та їх можливості.

Тема 2. Особливості сучасних технік оздоблення тканин.

Техніка сухого мазка. Сучасні матеріали і технічні прийоми в художньому розписі тканин.

Змістовий модуль 2. Творчість сучасних професійних художників-батікістів.

Тема 3. Творча манера дизайнерів одягу в оздобленні текстильних утилітарних виробів.

Оздоблення різних видів одягу та аксесуарів в техніці розпису на тканині. Сучасні прийоми декорування і композиційна структура декору. Синтез матеріалів в декоруванні утилітарних виробів. Творчість сучасних дизайнерів.

Тема 4. Декоративне панно у творчості професійних майстрів-батікістів.

Тенденції сучасного декоративного мистецтва в Україні. Художній розпис тканин у творчості сучасних майстрів. Батики Ірини Тернавської і Т.Мисковець.

5. ПРАКТИЧНИЙ КУРС.

ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль 1. Сучасні техніки художнього розпису тканин.

Тема 1. Сучасні матеріали у розписі тканин.

Вправи на виконання розпису з використанням сучасних матеріалів.

Тема 2. **Творча манера дизайнерів одягу в оздобленні текстильних утилітарних виробів.**

Виконання ескізу до оздоблення шарфа в техніці розпису на тканині з використанням сучасних матеріалів.

Змістовий модуль 2. Творчість сучасних професійних художників-батікістів.

Тема 3. **Особливості сучасних технік оздоблення тканин та їх поєднання.**

Вправи на поєднання оздоблювальних технік розпису на тканині з використанням сучасних матеріалів.

Тема 4. **Декоративне панно у творчості професійних художників-батікістів.**

Виконання ескізу до декоративного панно в техніці розпису на тканині (поєднання декількох технік і прийомів, сучасні матеріали)

Основні поняття: батік, розпис тканин, дизайнери одягу, батікісти, техніки розпису, прийоми розпису, текстильне панно, текстильні вироби.

Питання для самоконтролю.

1. Які види сучасних оздоблювальних матеріалів в розписі тканин?
2. Які особливості і можливості сучасних фарб у розписі тканин?
3. Які характерні прийоми оздоблення розписом сучасних текстильних виробів.
4. Які сучасні українські дизайнери одягу використовують розпис на тканині?
5. Які сучасні зарубіжні дизайнери одягу використовують розпис по тканині?
6. Які сучасні тенденції в оздобленні текстильних утилітаних виробів?
7. Які особливості сучасних технік оздоблення тканин?
8. Назвіть сучасні та традиційні прийоми декорування тканин.
9. Які особливості композиційної структури текстильного панно?
10. Назвіть синтезуючі декорувальні техніки в розписі по тканині.
11. Назвіть сучасних українських художників-батікістів.
12. Назвіть сучасних волинських художників, які працюють в техніці розпису по тканині.

6. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

- 1) **Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу за темами змістових модулів**

Тема 1. Сучасні матеріали у розписі тканин

Акрилові фарби для тканин. Хімічні і фізичні властивості. Моніторинг сучасних оздоблювальних технік та матеріалів по розпису на тканині та їх якісні показники.

Тема 2. Творча манера дизайнерів одягу в оздобленні текстильних утилітарних виробів.

Творчість зарубіжних дизайнерів в оздобленні одягу та текстильних аксесуарів в техніці художнього розпису тканин. Замальовки елементів декору та орнаментальних мотивів розпису, які використовують сучасні дизайнери одягу.

Тема 3. Особливості сучасних технік оздоблення тканин та їх поєднання.

Синтез оздоблювальних технік розпису в сучасному мистецтві текстилю. Сучасні оздоблювальні техніки в творах самодіяльних майстрів.

Тема 4. Декоративне панно у творчості професійних художників-батікістів.

Декоративне панно з текстилю у творчості сучасних європейських художників. Порівняльна характеристика творчості художників-батікістів українських та закордонних.

Для самостійної роботи студентам також пропонується підготувати виступ-презентацію за темами змістових модулів і темами для самостійного опрацювання.

2) Підготовка до лабораторних робіт.

7. ОЦІНЮВАННЯ

МЕТОДИ ТА ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Оцінювання знань студентів з навчальних дисциплін здійснюється на основі результатів поточного модульного контролю (ПМК) і підсумкового контролю знань і умінь.

Методи оцінювання: оцінка за лабораторні роботи, оцінка матеріалу запланованого на самостійне опрацювання, оцінка за індивідуальні завдання, оцінку за модульні контрольні роботи, або підсумкову оцінку за екзамен.

1. Розподіл балів, які отримують студенти:

Модуль 1		Модуль 2	Модуль 3 (самост.роб.)	Сума балів
T 1	T2	МКР		
10	20	60	10	100

Критерії оцінювання

Поточний контроль здійснюється у формі перевірки лабораторних робіт, опитування результатів виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань, модульного контролю у виконанні практичної роботи.

Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння певного матеріалу, уміння самостійно складати композицію до тематичної роботи в відповідній техніці, вироблення навичок досконалого володіння технічними прийомами в художньому оздобленні тканин.

Критерії оцінювання за практичні роботи

Практичні роботи оцінюються в залежності від складності завдання, обсягу роботи і часу відведеного на виконання завдання. За перше завдання першого залікового кредиту студент може отримати максимально 5 балів.

До уваги береться вміння застосовувати прийоми декорування згідно їх орнаментальних, колористичних, типологічних і технічних характеристик щодо традиційних та сучасних підходів в українському декоративно-прикладному мистецтві згідно вивчених тем змістових модулів.

9-10 балів (T1,3); 17-20 балів (T2) виставляється за практичне завдання з глибоким володінням практичних знань і навичок, прийомів та технік роботи з застосуванням творчого підходу в роботі.

7-8 балів (T1,3); 13-16 балів (T2) виставляється за практичну роботу з володінням практичних знань та навичок, з незначними технічними або композиційними недоліками.

5-6 балів (Т1,3); 9-12 балів (Т2) виставляється за практичну роботу, виконану на достатньому художньому рівні, з технічними недоліками, неохайну, з володінням основних практичних знань та навичок.

3-4 балів (Т1,3); 5-8 балів (Т2) виставляється за практичну роботу виконану на низькому художньому рівні, неохайну, в низькій мірі дотримуючись композиційних і колористичних вимог до відповідного завдання.

1-2 балів (Т1,3); 1-4 бали (Т2) виставляється за практичну роботу виконану технічно не вірно, неохайну, без дотримання композиційних і колористичних вимог до відповідного завдання.

Критерії оцінювання за самостійну роботу

Для індивідуальної роботи студенту пропонується виступ з презентацією згідно вибраної теми, запропонованої викладачем, а бо за темами змістових модулів. При оцінюванні виступу та його презентації береться до уваги повнота висвітленого матеріалу, повна характеристика суттєвих сторін даної теми, різнобічне її унаочнення.

9-10 балів виставляється за матеріал виступу, який повністю розкриває тему, Студентом зроблені аргументовані висновки і шляхи вирішення поставленої проблеми, матеріал викладений у презентації чітко, логічно, аргументовано. Досліджена тема підкріплена наочним матеріалом.

7-8 балів виставляється, за досліджений матеріал, який не в повній мірі розкриває тему, або під час демонстрації і захисті теми допущені суттєві неточності. Презентація матеріалу не повна, відповідь студента не впевнена і не точна. При захисті реферату власні судження не підкріплені в повній мірі матеріалами реферату.

6-5 балів виставляється за частково розкритий матеріал у або допущені суттєві помилки. У рефераті і теоретичній відповіді при його захисті,

.матеріал при відповідному вимога обсягу викладений не аргументовано, без відповідного унаочнення.

4-3 бали виставляється коли тема розкрита фрагментарно, або допущені грубі помилки. Виклад теми не логічний. У досліджуваному матеріалі не поставлена проблематика і, відповідно, не визначені шляхи її вирішення .У теоретичній відповіді досліджуваний матеріал студент не вміє транслювати на власні судження. Робота не унаочнена.

2-1 бали виставляється коли тема не розкрита, або допущені грубі помилки. У досліджуваному матеріалі не поставлена проблематика і, відповідно, не визначені шляхи її вирішення. Студент не може теоретично захистити матеріал, плутається в судженнях. Робота не підкріплена наочним матеріалом.

Критерії оцінювання за модульну контрольну роботу

Максимальна оцінка, яку може отримати студент за практичне завдання модульної контрольної роботи - 60 балів. При оцінюванні підсумкової практичної роботи до уваги береться відповідність роботи поставленому завданню, художня виразність роботи з точки зору змісту, виставкових вимог, володіння технічними навиками відповідно вимог, поставлених у завданні, акуратність виконання.

Оцінка за 60 бальною шкалою	Оцінка за національною шкалою
50-60	«Відмінно» виставляється за практичне завдання з глибоким володінням практичних знань і навичок, прийомів та технік роботи при виконанні поставленого завдання, застосування творчого підходу в роботі.
39-49	«Добре» виставляється за практичну роботу з володінням практичних знань та навичок, без застосування творчого

	підходу у роботі, з незначними технічними або композиційними недоліками.
26-38	«Задовільно» виставляється за практичну роботу, виконану на достатньому художньому рівні, з технічними недоліками, неохайну, з володінням основних практичних знань та навичок та частковим дотриманням композиційних і колористичних вимог до відповідного завдання.
13-25	«Незадовільно» виставляється за практичну роботу виконану на низькому художньому рівні, неохайну, в низькій мірі дотримуючись композиційних і колористичних вимог до відповідного завдання.
1-12	«Незадовільно» виставляється за практичну роботу виконану технічно не вірно, неохайну, без дотримання композиційних і колористичних вимог до відповідного завдання.

Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90 – 100	A	Відмінно	Зараховано
82 – 89	B	Добре	
75 - 81	C		
67 -74	D	Задовільно	
60 - 66	E		
1 – 59	Fx	Незадовільно	Не зараховано (з можливістю повторного складання)

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: опорні конспекти лекцій, інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни, ілюстраційні матеріали.

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.

1. Гаргула І. Народні тканини: Нариси з історії українського декоративно-прикладного мистецтва. Львів, 1969.
2. Гильман Р. А. Художественная роспись тканей: учеб. пособие [для студ. высш. учеб. заведений] / Р. А. Гильман. – М. Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2004. – 160 с. – (Серия «Учебное пособие для вузов»).
3. Горинь Г. Й. Гуцульщина. Домашні промисли і ремесла / Г. Й. Горинь, Я.Д.Грендиш, О. І. Никорак. – К.: Наукова думка, 1987. – 303 с.
4. Декоративно-прикладне мистецтво з практикумом у навчальних майстернях: [метод. рек. для студ. худ.-граф. фак. педінститутів, учнів пед. училищ, учителів образ. м-тва і худ. праці]. – Ч. 6 / укл. Є. А. Антонович, Р. В. Чугай. – К.: РУМК, 1991. – 60 с.
5. Державний музей українського народного декоративного мистецтва УРСР. Альбом / автор-упоряд. Є. Д. Антоненко. – К.: Мистецтво, 1978. – 82 с.
6. Державний музей українського народного декоративного мистецтва. Альбом / відп. ред. В. Нагай. – К.: Реклама, 1968. – 107 с.
7. Івано-Франківський художній музей: Альбом / Авт. упоряд. М. Якібчук. – К.: Мистецтво, 1989. – 128 с.: іл..
8. Історія українського мистецтва: видання в 6 т. / [наук. редкол.: М. П. Бажан та ін.]. – К.: Жовтень, 1966. Т.1. – 1966. – 455 с.; Т.2. – 1967 – 471с.; Т.3. – 1968. – 439 с.; Т.4., книга перша – 1969. – 363 с.; Т.4., книга друга – 1970. – 435 с.; Т.5. – 1967. – 479 с.; Т.6. – 1968. – 451с.

9. Жоголь Л. Декоративное искусство в современном интерьере / Людмила Жоголь. – К.: Будивельник, 1986. – 200 с.
10. Жук А. К. Сучасні українські художні тканини / А.К.Жук. – К.: Наукова думка, 1985. – 117 с.
11. Кара-Васильєва Т. В. Творці дивосвіту / Т. В. Кара-Васильєва – К.: Радянська школа, 1984. – 175 с.
12. Кара-Васильєва Т. Декоративне мистецтво України ХХ століття. У пошуках «великого стилю» / Т. Кара-Васильєва, З.Чегусова. – К.: Либідь, 2005. – 280с.
13. Кириченко А.М. Український народний декоративний розпис: навч. посіб. [для студ. пед. навч. закладів, учителів обр. мист.-ва] / А. М. Кириченко. – К.: Знання-Прес, 2006. – 228 с.
14. Козлов В. Основы художественного оформления текстильных изделий: Учебник для вузов. – М.: Легкая и пищевая промышленность, 1981. – 264 с.; илл.
15. Коломийський музей народного мистецтва Гуцульщини: Альбом /Авт.-упоряд. О.А.Кратюк. – К.:Мистецтво,1991. – 208 с.:іл..
16. Литвінець. Е. Чарівні візерунки. – К.: Рад.школа, 1985.
17. Мистецтво другої половини ХІХ – ХХ ст.. /Істрія українського мистецтва, - К.: 1970.
18. Найдєн О. Орнамент українського розпису - К.: Наукова думка, 1989.
19. Ніколаєва Т. Історія українського костюма. – К.: Либідь, 1996. –176 с.; іл.
20. Танкус О., Гороховская Л.М. Технология росписи тканей. М., 1969.
21. Хансен Б. Роспись по шелку М., 1997.
22. Художні промисли України. Альбом - К.: Мистецтво, 1979.
23. Шевченко Є. Українська народна тканина. – К.: Артанія, 1999. – 416 с., іл..

Навчально-методичне видання

Автор: Каленюк Ольга Миколаївна

Художній розпис тканин

Методичні рекомендації

Підписано до друку 6.09.2017р. Формат 60x84 1/16
Папір офсетний. Гарнітура Таймс. Друк цифровий.
Ум. друк. арк. - 0,46, обл.-друк. арк. – 1,72. Наклад 300 примірників.
Друк: ФОП Покора І.О.
Поліграфічний центр «Друк Формат»
Свідоцтво №21981750000021016 від 18 лютого 2004 року
м. Луцьк, пр. Волі, 13
Тел. +38(067)3148735, e-mail: drukformat1@gmail.com